

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ КОРУПЦІЙНІ АБО ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стрілецький М. А.

*аспірант кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Одним із обмежень вступу особи на державну службу є притягнення до адміністративної відповідальності за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення. Враховуючи те, що вітчизняними науковцями приділялася певна увага цьому обмеженню [1–5], а досягнуті ними наукові здобутки враховано у цій публікації, видається за необхідне приділити увагу такому важливому аспекту досліджуваної проблематики, як Єдиному державному реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення [6] (далі – Реєстр відомостей). Слід мати на увазі, що єдиним доказом притягнення особи до адміністративної відповідальності за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, є відповідні дані про таку особу у Реєстрі відомостей. При цьому важливо акцентувати увагу на такі важливі аспекти Реєстру відомостей.

По-перше, Реєстр відомостей являє собою «електронну базу даних», яка містить відомості про осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення». З огляду на це положення слід мати на увазі, що відсутність даних саме у Реєстр відомостей щодо конкретної особи, яку було притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, означатиме, що на цю особу назване правообмеження не поширюється. Це положення стосується і Єдиного державного реєстру судових рішень. У всякому разі, саме так слідує із Положення про Реєстр відомостей [6].

По-друге, Реєстр відомостей забезпечує *єдиний облік* осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Це положення дозволяє зазначити, що використання слова «єдиний» свідчить про те, що інші обліки таких осіб не передбачені чинним законодавством і, у разі їх ведення, вони не можуть бути доказом притягнення особи до адміністративної відповідальності за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення. Це стосується і Єдиного державного реєстру судових рішень.

По-третє, до Реєстру відомостей вносяться дані про притягнення фізичної особи, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією

правопорушення, до *кримінальної, адміністративної, цивільно-правової або дисциплінарної відповідальності*. При цьому слід звернути увагу на те, що чинне законодавство про державну службу, яке передбачає обмеження, про яке йдеться у цій публікації, стосується тільки адміністративної відповідальності і не поширюється на кримінальну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність [7–10].

По-четверте, передбачено вичерпний перелік *підстав* для внесення даних до Реєстру відомостей і такими підставами є: а) електронна копія рішення суду (яке набрало законної сили), яке надходить з Державної судової адміністрації до Реєстратора (НАБУ) – щодо кримінальної, адміністративної, цивільно-правової відповідальності; або б) засвідчена в установленому порядку паперова копія розпорядчого документа про накладення чи скасування розпорядчого документа про накладення дисциплінарного стягнення – щодо дисциплінарної відповідальності. Інші електронні або паперові документи або копії документів не можуть бути такими підставами.

По-п'яте, передбачено *вичерпний перелік підстав* для вилучення з Реєстру відомостей даних про особу, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення (п. 8 Положення про Єдиний державний реєстр). При цьому слід зазначити, що аналіз підстав свідчить про те, що 5 із них стосуються:

або рішень суду: 1) виправдувальний вирок; 2) ухвала про: а) скасування вироку; б) відновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження; в) скасування постанови про накладення адміністративного стягнення за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення; г) скасування розпорядчого документа про накладення дисциплінарного стягнення;

або адміністративного акта про скасування розпорядчого документа про накладення дисциплінарного стягнення. У цьому разі йдеться про: а) адміністративний акт державного органу, який видав відповідний наказ або розпорядження при накладенні дисциплінарного стягнення; або б) адміністративний акт вищого державного органу, який відмінив відповідний адміністративний акт нижчого органу про накладення дисциплінарного стягнення.

Важливо зазначити, що первинний перелік підстав (5 підстав) для вилучення із Реєстру відомостей наказом НАБУ від 31.03.2022 р. «Про внесення змін до Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» [11] було доповнено ще однією підставою – заявою особи, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, про її виключення з Реєстру відомостей. Така заява може бути підставою для виключення за умов, якщо особа:

а) брала безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України. Це положення характеризується тим, що: 1) участь є безпосередньою, тобто особа є особисто задіяною до відповідних заходів; 2) заходи спрямовано тільки на забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави; 3) заходи пов'язані з військовою агресією російської федерації проти України. При цьому, всі три складові мають бути у сукупності;

б) брала участь у період з 24.02.2022 р. – до припинення або скасування воєнного стану. Відповідно до цього положення, враховується тільки період військового стану в Україні;

в) брала участь у: ЗСУ; Держприкордонслужбі; Держспецслужбі транспорту; Держслужбі спецв'язку; Нацгвардії; СБУ; Службі зовнішньої розвідки; Управлінні держохорони; інших, утворених відповідно до законів України, військових формуваннях. При характеристиці цього положення слід зазначити, що надано чіткий (хоча і невичерпний) перелік державних органів та державних формувань, участь у яких дає підстави для звернення із заявою про виключення із Реєстру відомостей. Слід звернути увагу на те, що волонтерська діяльність не охоплюється названим положенням.

При цьому слід звернути увагу на те, що обов'язково мають бути всі три особливості у сукупності.

Таким чином, серед підстав для вилучення з Реєстру відомостей тільки одна підстава стосується безпосередньо особи, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, і яка бажає її вилучення з Реєстру відомостей. Це положення є важливим при розгляді значної кількості позовів осіб, які вчинили корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, і які звертаються до адміністративних судів з позовом про вилучення її даних з Реєстру відомостей, оскільки ними висуваються підстави для вилучення, не передбачені чинним законодавством. Так, судова практика свідчить про те, що у ряді випадків особи звертаються до адміністративних судів з позовами щодо вилучення з Реєстру відомостей за такими підставами, як порушення прав людини або невчинення протягом року нового адміністративного правопорушення, що означає, що особа вважається такою, що не притягувалася до адміністративної відповідальності [12–13].

Література:

1. Біла-Тіунова Л.Р. Службова кар'єра в Україні: монографія. Одеса: Фенікс, 2011. 540 с.

2. Біла-Тіунова Л.Р. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу». Одеса: Фенікс, 2020. 628 с.

3. Біла-Тіунова Л.Р., Стець О.М. Службове право України: підручник. Одеса: Фенікс, 2022. 771 с.

4. Панова Н.С. Концепт державної адміністративної служби України: дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2021. 444 с.

5. Панфілов О.Є. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 213 с.

6. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення: Рішення НАБУ від 09.02.2018 р. Дата оновлення: 15.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18#Text>.

7. Про державну службу: Закон України від 16.12.2015 р. № 3723-ХІІ. Дата оновлення: 04.06.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

8. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. Дата оновлення: 16.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

9. Про Бюро економічної безпеки: Закон України від 28.01.2021 р. Дата оновлення: 30.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

10. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. Дата оновлення: 30.06.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

11. Про внесення змін до Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення: наказ НАБУ від 31.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0388-22#Text>.

12. Адміністративна справа Харківського окружного адміністративного суду № 637/1427/19 від 18.02.2020 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Rewiew /87675467>.

13. Адміністративна справа Черкаського окружного адміністративного суду № 580/7069/23 від 03.10.2023 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review /113899459>.